

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

KOMMUNAL- OG
REGIONALDEPARTEMENTET
Kommunalavdelingen
Postboks 8112 Dep.
0032 Oslo

Postadresse:
Postboks 8059
Dep., 0031 Oslo

Besøksadresse:
Hausmannsgate
23, Oslo

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24 16 88 00

Telefaks:
24 16 88 01

Org.nr.:
987 879 696

DERES REF
06/1118-1 DV

VÅR REF
06/1940 iax

DATO
28. september 2006

Høring - NOU 2006:7 "Det lokale folkestyret i endring? Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken"

Vi viser til brev av 28. april 2006 vedlagt NOU 2006:7.

Med utgangspunkt i målgruppene for IMDis arbeids- og ansvarsområde, vil vi avgrense våre kommentarer til forhold som har betydning for etniske minoriteters muligheter for deltakelse og engasjement i lokalpolitikken. Et viktig mål for integreringspolitikken er innvandreres økte deltakelse på ulike samfunnsområder. En arena for deltakelse og medvirkning er nettopp lokalmiljøet og lokalpolitikken hvor innvandrere på lik linje med øvrige borgere kan delta i valg og stille til valg (etter tre års botid), de kan medvirke gjennom frivillige organisasjoner, innvandrerråd og lignende, eller som brukere av offentlige tjenester og tilbud. Valgundersøkelser og kartlegginger av innvandreres deltakelse i norsk organisasjonsliv viser imidlertid at de deltar i mindre grad enn befolkningen for øvrig. Dette tilsier at det er behov for tilrettelegging og særskilte tiltak for å sikre økt deltakelse blant denne delen av befolkningen.

3.2.1 Eit representativt lokaldemokrati?

I dette avsnittet vises det til at mens innvandrere er dårlig representert på Stortinget og i de fleste kommunestyre i landet, kan de være overrepresentert i kommuner som Oslo og Drammen hvor andelen innvandrere i befolkningen er stor. Innvandrergruppene i disse kommunene er store nok til å mobilisere og stemme fram sine kandidater. Det samme har en sett i de største byene i Danmark. Den betydelige forskjellen på grad av representativitet mellom Storting og kommunestyre forklares med effekten av at en kan stemme på *personer* i lokalvalg, mens det er partiene en gir sin stemme i stortingsvalg. En slik tendens er positiv med tanke på økt deltakelse i lokalpolitikken, men samtidig kan den være et uttrykk for at disse representantene først og fremst får sin stemme som *innvandrere* og ikke i samme grad for den politikken de skal representere. Så lenge innvandrerstatusen blir mer fremhevende enn det politiske standpunktet, vil personer med innvandrerbakgrunn ha mindre sjanser til å nå fram i stortingsvalg. Det er derfor viktig at de politiske partiene lokalt gir sine "innvandrerrepresentanter" oppgaver og muligheter for å profilere seg på hele spekteret av politiske saker, ikke bare slike som er relatert til innvandring og

integrering. Først da vil disse representanten også kunne være aktuelle kandidater i rikspolitikken.

4.4.3 Tiltak retta mot enkeltgrupper

Her omtales tiltak for økt deltakelse i lokalpolitikken, spesielt rettet mot barn og unge, inkludert barn og unge med innvandrerbakgrunn, samt tiltak iverksatt i Oslo og Drammen hvor innvandrerbefolkningen generelt har vært målgruppe.

Valgstatistikk viser at ungdom generelt har lav valgdeltakelse, uavhengig av etnisk bakgrunn. Når det gjelder personer med innvandrerbakgrunn, er valgdeltakelsen lavere enn i befolkningen generelt, også blant de voksne og eldre. Overfor denne gruppen er det derfor nødvendig med informasjonstiltak og motivasjonskampanjer overfor alle aldersgrupper. Valgdeltakelse og engasjement i lokalpolitikken varierer dessuten mellom ulike etniske grupper. Tiltak bør derfor tilpasses og innrettes i forhold til målgruppen, enten denne er definert i forhold til alder, etnisk bakgrunn eller kjønn. Kvinner med innvandrerbakgrunn er i enda større grad enn menn med samme bakgrunn underrepresentert i lokalpolitikken. For å engasjere dem både som velgere og som aktive i politikken er det viktig at partienes kvinneutvalg og andre typer kvinnenettverk satser spesielt på å nå fram til og rekruttere blant denne gruppen kvinner.

4.5 Brukardemokrati

I dette kapitlet heter det at brukermedvirkning "gjer brukarar av kommunale tenester innverknad på korleis kommunen/fylkeskommunen gjer jobben som tenesteproducent. Innbyggjarane får eit medansvar for å løyse konkrete oppgåver som er viktige i lokalsamfunnet". Et av IMDis prioriterte arbeidsområder er nettopp tilpasning av offentlige tjenester i forhold til brukere av en annen etnisk, religiøs og språklig bakgrunn enn norsk. Med hensyn til brukermedvirkning legges det gjerne opp til systematisk samarbeid med brukerorganisasjoner eller felles brukerfora der det er praktisk mulig. Når det gjelder samarbeid med brukerorganisasjonene, må en ta høyde for at eksisterende brukerorganisasjoner stort sett ikke dekker interessene til etniske minoriteter. Dette kan kompenseres ved å trekke inn lokale innvandrerorganisasjoner. For å få minoritetsrepresentasjon inn i felles brukerfora, vil også regionale innvandreråd være aktuelle medspillere¹.

5.4 Kommunane og dei frivillige organisasjonane

Det påpekes i dette kapitlet at det har skjedd en utvikling fra en situasjon med sterkt innslag av lokale lag og foreninger koplet til en nasjonal overbygning, til en situasjon med større innslag av lokale områdeforeninger uten eller med svak tilknytning til en nasjonal organisasjon. I dette bildet passer også de lokale innvandrerorganisasjonene inn. De er som oftest basert på nasjonal eller religiøs tilknytning og rekrutterer sine medlemmer stort sett innenfor et begrenset geografisk område. I de fleste tilfellene fungerer de som møteplass for sine medlemmer med hovedvekt på sosiale og kulturelle aktiviteter. De fungerer i mindre grad som talerør for sine medlemmer og som samarbeidspartner for lokale myndigheter. I de lokale innvandrerorganisasjonene ligger imidlertid et potensiale for økt medvirkning og mer forpliktende samarbeid med andre aktører i lokalsamfunnet. Gjennom opplæring og kompetanseheving, samarbeid med norske organisasjoner og klarere føringer på tildeling av offentlige tilskudd, vil de lokale innvandrerorganisasjonene kunne spille en viktigere rolle enn hittil i lokalpolitikken.

¹ Slike råd finnes i Buskerud, Hedmark, Oppland, Hordaland, Sør-Trøndelag, Østfold, Vestfold, Aust-Agder, Rogaland, Møre og Romsdal.

I enkelte kommuner er det opprettet innvandrerråd hvor en formaliserer samarbeidet mellom kommunen og innvandrerbefolkningen. Innvandrerrådene kan ha ulik form, sammensetning og tilknytning. Noen steder inngår de på linje med øvrige politiske råd og utvalg, andre steder er det et rent konsultativt organ som uttaler seg i saker som angår innvandrere og flyktninger i kommunen. Rådene kan bestå kun av representanter fra innvandrergruppene, eller de kan være sammensatt av representanter fra den kommunale administrasjonen, lokalpolitikere og innvandrere. Hovedsaken er at det etableres et forum hvor saker av interesse og betydning for innvandrerbefolkningen kan tas opp for gjennomgang og diskusjon. For innvandrerne innebærer dette mulighet for påvirkning og medbestemmelse, samt opplæring og erfaring i hvordan lokaldemokratiet fungerer i praksis. For kommunens representanter gir dette anledning til å tilegne seg større innsikt i og forståelse for minoritetenes situasjon. Samlet skulle dette gi et bedre beslutningsgrunnlag når vedtak skal fattes og tiltak iverksettes.

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Bjørn Holden
leder
PAKS – enhet for plan, analyse, kunnskap og
strategi

Inger Axelsen
seniorrådgiver

Kopi: Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/IMA